

Er sundhed og frihed hinandens modsætninger?

Martin Ågerup og Co. fra CEPOS hævder i en kronik i Berlingske Tidende den 21. april, at det er en mangel, at Forebyggelseskommissionen "ikke er blevet bedt om at lave en afvejning af hensynet til folkesundheden i forhold til hensynet til den personlige frihed". Der skulle med andre ord være en modsætning her. Jo mindre sundhed jo mere frihed og omvendt. Det er mærkeligt at jeg så, som læge, aldrig har hørt en patient med rygelunger, som er bundet til sin lejlighed og iltflaske, klage over sin frihed. At den unge pige som er blevet hjerneskadet for livet af en spritbilist aldrig klager over for megen frihed og for mange valgmuligheder i livet. Sandheden er jo den, at når vi danskere bliver spurgt om, hvad vi frygter mest vil kunne hindre os i at leve det gode liv, så er det at blive syg og dø, mens livet endnu er værd at leve. Sundhed og frihed står ikke i modsætning til hinanden, fordi et godt helbred er frihedens måske vigtigste forudsætning. Ågerup og Co. er bange for, at vi får en "statsautoriseret version af, hvad det gode liv er". Jeg kan ikke se ét ord i Forebyggelseskommissionens betænkning, der definerer det gode liv. Og vi må sandelig håbe, at staten aldrig begynder at fortælle os, hvad det går ud på.

Men hvis sygdom er noget af det, som mest begrænser vore muligheder for at leve det liv, som vi synes er godt, så ville det da være mærkeligt, om vi ikke prøver at indrette vores samfund således, at det mindst muligt begrænser friheden bl.a. ved at forebygge de sygdomme, vi har fundet årsager til. Hvordan kan den frihedselskende Ågerup være imod det? Det er måske, fordi det også handler om solidaritet. Jeg antager, at Ågerup kører lidt langsommere i sin bil på en vej, hvor der er legende børn, eller når han kører forbi en børnehave, også selvom der ikke er et skilt som påbyder det. Det gør han, fordi han ved, at børnene er sårbare – de kan ikke overskue trafikken og kan nemt komme til at løbe ud på vejen efter en bold. Sådan er det med os mennesker: nogle er mere sårbare end andre. Mange er det af medfødte genetiske årsager, som de ikke selv har valgt eller kender til, andre er det på grund af en opvækst med syge forældre, eller fordi de ikke kunne magte alle kravene i skolen. Den slags gør os mere sårbare for at blive afhængige af f.eks. tobak eller alkohol. Men det er ikke alle, der bliver syge af at ryge og drikke for meget. Nogle mennesker er på samme måde mere sårbare for at få hjertesygdom eller kræft af tobak og alkohol. Hvis vi nu har et ansvar for at beskytte børnene, hvorfor kan vi så ikke hjælpe hinanden f.eks. ved gøre alkohol og tobak lidt mindre tilgængelige for de unge og modtagelige? Det gode liv handler også om at leve i et samfund, hvor vi tager hensyn.

Ågerup og Co. plejer i andre sammenhænge at argumentere for, hvor vigtigt det er med let adgang til sundhedsforsikringer og sygehuse for at forkorte ventetider til behandling for kræft og andre livstruende sygdomme. Og at det gerne må koste noget. Hvorfor er et liv med sygdom så meget mere værd for Ågerup end et liv uden sygdom og med godt helbred? Det kan ikke være, fordi et liv med sygdom er et liv med mere frihed.

Jeg forstår mig ikke på Ågerups friheder.

Finn Diderichsen, professor dr.med.